

Regeringen ofrer, nøjagtig som tobaksindustrien, de fattiges og lavt uddannedes helbred på profittens alter

Regeringen vil gerne hæve prisen på en pakke cigaretter med 10 kr. i de kommende 2-4 år. Herved forventer regeringen at øge indtægterne fra tobaksafgifterne med 400 mio. kroner i 2020 og med 600 mio. kr. i 2023. Det fremgår af et internt dokument, som Alltinget har fået fat i (1). Strategien er tilsyneladende at øge så priserne gradvist og forsigtigt, at få eller ingen stopper med at ryge, så statens indtægter fra cigaret-salget kan øges. Danmarks socialdemokratiske regering placerer derved sig selv på samme etiske niveau som tobaksindustrien. Den vælger at ofre de fattiges og lavt uddannedes helbred på de statslige indtægters alter.

Hvis folkesundhed var en prioritet for regeringen, ville den vælge anderledes. Rygning er det absolut største sundhedsproblem i Danmark (2). Rygning forårsager hvert år knap 14.000 ekstra dødsfald og er årsag til næsten 100.000 tabte leveår. Lungekræft, som næsten altid skyldes rygning, er den sygdom forårsager flest tabte leveår i Danmark.

Hvis langsigtet samfundsøkonomi var en prioritet for regeringen, ville den vælge anderledes. Rygning koster hvert år 10 milliarder kroner i behandling og pleje. Der er hvert år 5,5 mio. ekstra dage med sygefravær og 3.400 ekstra tilkendte førtidspensioner blandt rygere og eks-rygere end blandt aldrig-rygere (2). Det produktionstab, som rygning medfører, svækker danske virksomheders konkurrenceevne og koster derved arbejdspladser.

Hvis bekæmpelse af social ulighed var en prioritet for regeringen, ville den vælge anderledes. I Danmark er det de socialt udsatte som ryger. Kun hver 15. borger med lang videregående uddannelse ryger, mens det samme gælder hver 4. borger der kun har grundskoleuddannelse, flere end hver 4. blandt de arbejdsløse og flere end hver tredje blandt førtidspensionister (3). Socialt udsatte grupper i samfundet kommer til at betale hovedparten af de 600 mio. kroner, som regeringen kalkulerer med at tjene ved at hæve cigaretprisen så lidt, så snigende og så gradvist.

Socialdemokratiet hævder at højere cigaretpriser vil slå "socialt skævt". Det er ikke korrekt. Studier viser at det især er de fattige og de unge, der stopper med at ryge, når cigaretpriserne stiger markant. På den måde bliver de fattige som gruppe både mindre fattige og mindre syge (4).

Hvis mindsket rygning blandt unge var en prioritet for regeringen, ville den vælge anderledes. Hver dag begynder 40 danske børn og unge at ryge. Høje priser på cigaretter er den eneste intervention, der med både høj evidens og stor effekt forebygger rygning hos unge (5). I Norge koster en pakke cigaretter 90 kr. og andelen unge, der ryger, er mindsket fra 23% til 3%. For hver norsk ung ryger er der i dag otte danske unge rygere!

Hjælp regeringen!

Spred gerne denne artikel på de sociale medier, så vi kan hjælpe regeringen væk fra den tobakspolitiske vanvidsvej, som den tilsyneladende er slået ind på.

Referencer:

1. Løntoft S. Internt dokument: Regeringen planlægger lille prisstigning på cigaretter. Alltinget, 9. september 2019.
2. Eriksen L, Davidsen M, Jensen HAR et al. Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet for Sundhedsstyrelsen. Sygdomsbyrden i Danmark - risikofaktorer.
3. Sundhedsstyrelsen, Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet. Danskernes sundhed. Tal fra Den Nationale Sundhedsprofil.
<http://www.danskernessundhed.dk/>
4. Global Tobacco Economics Consortium. The health, poverty, and financial consequences of a cigarette price increase among 500 million male smokers in 13 middle income countries: compartmental model study. BMJ 2018;361:k1162.
5. Vestbo J, Pisinger C, Bast L, Gyrd-Hansen D. Forebyggelse af rygning blandt børn og unge. Hvad virker? København: Vidensråd for Forebyggelse, 2018:1-124.

Mats Lindberg